

KINDERDOOP VOLWASSENENDOOP HERDOOP

Prof. L. Floor

Uitgegeven door de Deputaten voor Evangelisatielectuur van de Gereformeerde Kerken in
Zuid-Afrika, Postbus 20008, NOORDBRUG 2522 Met erkenning aan het Instituut voor
Reformatorische Studie,
P.U. vir C.H.O. © 1982
E.F.J.S.

*Prof. Floor is hoogleraar in Nieuw Testamentische Vakken aan de Potchefstroomse
Universiteit voor Christelijk Hoger Onderwijs, Potchefstroom, 2520.*

1. KRITIEK OP DE KINDERDOOP

1.1. Wat is er fout met de kinderdoop?

Meer dan ooit tevoren is het sacrament van de kinderdoop het doel van felle aanvallen. Aan de ene kant wordt de doop van kinderen krachtig verdedigd. Kerken van reformatorisch karakter zijn de krachtigste handhavers van de kinderdoop. Maar aan de andere kant wordt de kinderdoop vurig bestreden. Van ouds zijn het de Baptisten die de kinderdoop afwijzen. In onze tijden het met de opkomst en verbreiding van de Pinksterbeweging en later het Pentekostalisme en de Charismatische beweging is het debat over de kinderdoop weer eens sterk opgelaaid.

Wat vinden zij fout met de kinderdoop? Bij al deze bewegingen is er een sterke neiging tot een biblistische hantering van de Schrift zonder enig besef van het historische karakter ervan. Er is geen oog voor de continuïteit, de eenheidsband tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Dan wordt er uitgegaan van een absolute tegenstelling tussen natuur en genade hetgeen leidt tot een miskennen van het natuurlijke verband waarin de mens volgens het verbond van God aan de beloftes deel heeft. Het sacrament van de doop wordt verstaan als een menselijke daad in antwoord op de genade van God eerder dan dat het als daad van God aan de mens gezien wordt.

Er is in deze kringen een sterk verlangen naar een bewuste beleving van de doop.

De doop wordt de doop van de gelovigen genoemd, omdat een mens eerst nadat hij weergeboren is en bewust tot geloof gekomen is, de doop als een bevestiging, een verzegeling van zijn geloof kan beleven. De kinderdoop wordt afgewezen, omdat een baby nog niet kan geloven, terwijl ook sterk betwijfeld wordt of een kind van een gelovige op grond van het geloof van de ouders een voorsprong heeft boven dat van een ongelovige.

1.2. De vroegste kritiek tegen de kinderdoop.

De vroegste kritiek tegen de kinderdoop vinden we bij de oud-Christelijke schrijver, Tertullianus, die tussen 160 en 220 n.C. leefde. In die tijd was de kinderdoop al een gangbare praktijk in de Christelijke kerk, want Tertullianus komt niet in opstand tegen iets nieuws dat in de kerk ingevoerd werd; hij levert kritiek op een bestaande praktijk. Hij had ook niet zozeer principiële bezwaren, maar hij komt met praktische bezwaren: de kinderleeftijd is de leeftijd van de onschuld; het is beter om de doop uit te stellen, hoe later hoe beter, zo oordeelde Tertullianus.

1.3. De kritiek van de Middeleeuwen. In de 12de eeuw n.C. komt er kritiek op de kinderdoop van de kant van de Kataranen en Waldenzen. De Roomse Kerk was in hun ogen een dode en geestelijk ingezonken kerk geworden. Er was weinig of geen persoonlijke vroomheid, en de kerk was een volkskerk, een massakerk geworden. De leiding van de kerk was volledig verwereldlijkt. De kinderdoop werd door hen beschouwd als de eigenlijke oorzaak van het diepe verval en de treurige toestand van de kerk. De doop van kleine kinderen brengt ons, zo zeggen de Kataranen en Waldenzen, bij de wortel van de kerkelijke ingezonkenheid. Daarom, neem de kinderdoop weg, en de kerk zal weer een levende en krachtige geloofsgemeenschap worden. Deze opmerking wordt ook vandaag van de kant van de voorstanders van de volwassenendoop, of de doop van de gelovige nog dikwijls gehoord. De kerk is zo dood, omdat de kinderen gedoopt worden. Breek weg van de kinderdoop, en er komt een nieuwe, levende kerk!

1.4. De tijd van de Hervorming.

Heftige reactie tegen de kinderdoop ontbrandt in de 16de eeuw in de tijd van de Hervorming. Samen met de hervormers verlaat een groep mensen de Roomse Kerk die de kinderdoop radicaal verwerpen. Wij noemen hen de Anabaptisten of Wederdopers. De Anabaptisten waren van oordeel dat in de kinderdoop de natuur met de genade vermengd wordt. Er mag bij een kind, zelfs al is het een kind van gelovige ouders, niet met de afstamming van het kind rekening gehouden worden. Bij de doop gaat het om het geloof. Een Baby kan toch nog niet geloven, en daarom kan

het kind ook niet gedoopt worden. Er is, volgens de Doperse beweging, een tegenstelling tussen het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond. Het Oude Verbond is natuurlijk en het Nieuwe Verbond geestelijk. Daarom is een beroep op het Oude Testament om de kinderdoop te verdedigen voor hen niet aanvaardbaar. Vanwege de herdoop van hun volgelingen worden de aanhangers van de Doperse beweging ook wel als Anabaptisten aangeduid. Zij noemen de doop de doop van de gelovigen.

1.5. De kritiek van Karl Barth

Tegen het midden van de 20ste eeuw kwam uit Zwitserland de bekende theoloog, Karl Barth, met een scherpe afwijzing van de kinderdoop. Hij noemt de kinderdoop geen echte doop, maar een verduisterde doop. Volgens Barth is het niet God die heilrijk in de doop handelt. In de doop handelt de mens. In de doop antwoordt de mens op Gods genade. Als menselijke handeling is dopen een daad van gehoorzaamheid en van hoop. In een vraaggesprek over de doop deed Karl Barth de bekende uitspraak: een doopbediening zonder een belijdende dopeling is even onmogelijk als een terechtstelling zonder slachtoffer. Barths verwerping van de kinderdoop kan gedeeltelijk uit zijn scherpe kritiek op de dooppraktijk in een volkskerk verklaard worden. Omdat de kerk zijn volkskarakter wil behouden en ook aan de rijksomvang wil vasthouden, is volgens Barth naar de algemene praktijk van de kinderdoop gegrepen om de kerk tegen ondergang te beschermen.

Een tweede punt van kritiek van Karl Barth op de kinderdoop houdt verband met zijn visie van de schepping. Hij ziet dit wat met de schepping gegeven is, als een bedreiging voor de soevereiniteit van de genade. Barths visie van de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament hangt ook ten nauwste hiermee samen. Hij stelt het Oude Testament als een natuurlijk verbond tegenover het Nieuwe Testament als een geestelijk verbond. Eigenlijk is er geen principieel verschil tussen de kritiek van Karl Barth op de kinderdoop en de kritiek van de Doperse beweging. Het verschil is alleen dat Barth bij zijn verwerping van de kinderdoop toch niet voor een herdoop, een wederdoop pleit. Hier is Barth meer in de lijn van Tertullianus. De doop van zuigelingen is volgens Karl Barth wel uiterst bedenkelijk, maar dat betekent niet dat die doop op een ongeldige wijze voltrokken is.

1.6. Hoe moeten wij antwoorden?

Wanneer wij op al deze kritiek op de kinderdoop willen antwoorden, zal dat in de eerste plaats vanuit de Bijbel gedaan moeten worden. Daarbij kan ook van de belijdenis van de kerk en de verschillende liturgische formulieren gebruik gemaakt worden om aan te tonen hoe in deze geschriften de Bijbel eenvoudig gelovig nagesproken wordt. Het grootste probleem in elk gesprek over de doop is het probleem van het goede gebruik van de Bijbel. Calvijn gebruikte in zijn strijd met de Anabaptisten de Bijbel, terwijl zijn tegenstanders ook met teksten uit de Bijbel kwamen om de grote hervormer te bestrijden. In het gesprek over de doop en de strijd over de kinderdoop is de wijze waarop de Bijbel gehanteerd wordt van het allergrootste belang. Wij kunnen niet volstaan met een verwijzing naar een paar lukraak gekozen teksten. Het vraagstuk van de eenheid van Gods optreden in Oude en Nieuwe Verbond komt hier ter sprake. Gaan wij bij ons beroep op de Bijbel om onze visie op de doop om te verdedigen uit van een tegenstelling tussen het Oude en het Nieuwe Testament, of handhaven wij de openbaringseenheid van de Heilige Schrift?

Bij een gesprek over de doop en met name de kinderdoop, moet vervolgens ook de structuur van het evangelie ter sprake komen. Kunnen we zeggen dat de structuur van het evangelie een verbondstructuur is, of moeten we bij ons debat over de doop van de individualiteit van het geloof uitgaan?

In de derde plaats is het belangrijk om een antwoord te zoeken op de vraag: Wie handelt in de doop? Is de doop een heilsdaad van God, of is ze een geloofsantwoord van de mens? In het Nieuwe Testament wordt de doop telkens met de grote heilshistorische gebeurtenis van het sterven en de opstanding van Christus in verband gebracht. Wat betekent dit voor de goede evaluering van de doop? Ten slotte moet de uiterst belangrijke vraag beantwoord worden: Wat verzegeld de doop: Gods belofte, of mijn geloof?

Bij de behandeling van het onderwerp van de doop in het Nieuwe Testament moeten we proberen om twee gevaren te vermijden. Enerzijds moeten we waken voor de overbeklemtoning van de doop zelfs in zo'n mate dat wij aan de doop heilsnoodzakelijkheid toekennen in de overtuiging dat iemand die niet gedoopt is, niet gered kan worden. Maar anderzijds moeten we waken voor onderbeklemtoning van de Christelijke doop alsof de doop in verband met onze verlossing niet belangrijk zou zijn.

Het is zeker betreuenswaardig dat de heilige en heerlijke doop, die toch *het* teken van eenheid onder Christenen behoort te zijn, in de kerk van Christus tot vandaag toe één van *de* verschilpunten van onheilige verwijdering en vervreemding geworden is. In vele harten en huizen en tussen vele Christenen heeft de discussie over de doop reeds verscheurdheid en smart gebracht. Wat bij elkaar hoort, is uit elkaar gedreven en dat gebeurde dikwijls bij een open Bijbel. Het toont hoe dezelfde Bijbel op een totaal verschillende manier verstaan en verklaard wordt.

2. DE ACHTERGRONDEN VAN DE CHRISTELIJKE DOOP

2.1. Waar komt de doop vandaan?

Evenals de verschijning van de Christelijke kerk in het Nieuwe Testament zijn wortels in de Joodse synagoge heeft en zoals het heilig avondmaal op de Joodse pasgavering teruggaat, zo is er ook een verband tussen de Christelijke doop en de rituele reinigingen in het Oude Testament.

Er is de laatste jaren meer aandacht aan de Joodse achtergrond van de Christelijke doop gegeven. Wie naar de achtergrond van de Christelijke doop onderzoek doet, komt in aanraking met de rituele reinigingen van het Oude Testament, de zogenaamde proselietendoop en de doop van Johannes.

2.2. De rituele reinigingen in het Oude Testament.

Rituele wassingen waren een algemeen verschijnsel bij de volkeren van de Oosterse wereld. In de heidense godsdiensten was er een diep gewortelde overtuiging dat water de kracht heeft om een mens religieus te reinigen. De natuur is met de godheid vereenzelvigd, en daarom had water goddelijke kracht. Godsdienstige reinigingsrites waren ook bij het volk Israel bekend. Toch is er een wezenlijk verschil tussen Israel en de heidense volkeren. De heidense reinigingsrites moet tegen de achtergrond van het natuurgebeuren gezien worden, terwijl de wassingen bij Israel in het licht van het heilsgebeuren beschouwd moeten worden. In het Oude Testament waren de verschillende wassingen nodig met het oog op de ontmoeting met God. Zowel in de ambtelijke dienst van de priester als in het persoonlijke leven is er reiniging nodig om tot God te kunnen naderen. De reiniging van het lichaam is een heenwijzen naar de zuiverheid van het hart. De ware reiniging is de afwassing van de zonde en de innerlijke vernieuwing waarvan David in Psalm 51 zingt.

Vooraf de profeten wijzen erop dat de reiniging niet maar een zaak van de buitenkant is. De boosheid van het hart moet weggenomen worden. Uitwendige wassingen moeten met innerlijke bekeering gepaard gaan (Jes. 1:16 e.v. [[Isa 1:16](#)]). De profeten wijzen er ook op dat de eigenlijke wassing een toekomstige gebeurtenis is. De grote heilstijd zal de tijd van de grote reiniging zijn (Ezech. 36:25 [[Ezech. 36:25](#)]; Zach. 13:1 [[Zec 13:1](#)]).

In het Oude Testament is de wassing door en door een heilsgebeuren wat heenwijst naar het grote werk van reiniging wat de Messias zal volbrengen. Hij zal de reiniging van onze zonden bewerken ([Heb 1:3](#)). En tegelijk wijst het heen naar het machtige werk van de Heilige Geest. Door de Geest van strafgericht en de Geest van verdelging zal de onreinheid van de dochters van Sion en de bloedschulden van Jeruzalem eruit weggespoeld worden (Jes. 4:4 [[Isa 4:4](#)]). Van deze innerlijke reiniging die in de eindtijd als een groot eschatologische gebeurtenis zal plaatsvinden, waren de uitwendige wassingen in het Oud Testament een symbool.

2.3. De proselietendoop

Onder *proselieten* worden verstaan heidenen die het Joodse geloof aangenomen hebben. Wanneer iemand het Joodse geloof aannam, moest hij ook in de gemeenschap van het volk opgenomen worden. De regel was dat zo'n bekeerling de besnijdenis en de proselietendoop moest ondergaan en daarna een offer moest brengen.

Bij de overgang van het heidendom naar het Jodendom ontvingen de kinderen van de proselieten samen met hun ouders de zogenaamde proselietendoop. Wanneer een zwangere moeder gedoopt was, was het niet nodig dat haar kind later ook nog gedoopt moest worden. Het kind is gedoopt in de doop van zijn moeder. Hetzelfde geldt voor kinderen die later geboren zijn. Zij hadden het niet nodig om gedoopt te worden, maar er werd wel door de rabbijnen gezegd dat het tot hun voordeel zou zijn wanneer zij toch maar gedoopt werden.

In de doophandeling bij de proselietendoop verrichtte de dopeling zelf de doophandeling. Er was bij dit doopritueel geen speciale doopformule. De proselietendoop wilde vooral tot uitdrukking brengen dat reiniging noodzakelijk is alvorens iemand in de nieuwe gemeenschap van het volk Israël opgenomen wordt. Het is bijzonder treffend dat toen van de kant van de Pinksterbeweging er sterk op aangedrongen werd om de kinderdoop geheel te verwerpen, een voorman van de Charismatische werkgemeenschap in Nederland, drs. W.C. van Dam, openlijk erkende dat wij niet kunnen volhouden om te zeggen dat de kinderdoop on-Bijbels is. Hij schrijft: „Als heidenen overgingen tot het joodse geloof, werden niet alleen de mannen en de jongentjes besneden, maar werd tevens het gehele gezin gedoopt. De gemeente van de Messias Jezus nam niet het eerste, wel het tweede over. Daarom werd men gedoopt ‚met zijn gehele huis‘ (Hd. 16:15 [Act 16:15]; Hd.16:33 [Act 16:33]; I Cor. 1:16 [1Co 1:16]). Daarom kan Paulus de doortocht van Israël door de Schelfzee gebruiken als beeld van de doop die de overgang uit het rijk der duisternis naar het rijk des lichts markeert. Bij die doortocht trok het hele volk Israël op, van groot tot klein (I Cor. 10:1-3 [1Co 10:1-3]). De Bijbel denkt niet individualistisch. Ouders nemen hun kinderen en slaven mee naar het rijk des lichts. De gemeente van het Nieuwe Verbond is daarin niet anders en armer dan de gemeente van het Oude Verbond" (aangehaald door H.N. Ridderbos, *Gereformeerd Weekblad*, 31(40), 2 April 1976). Daar loopt, aldus drs. Van Dam, een duidelijke lijn van de proselietendoop naar de huisdoop in het Nieuwe Testament en dan met name de kinderdoop.

2.4. De doop van Johannes de Doper

Bij alle raakvlakken die er mogen zijn, kunnen we toch niet de doop van Johannes op één lijn met de proselietendoop stellen. In vele opzichten was de doop van Johannes iets geheel nieuws. De doop van Johannes moet in verband met de nabijheid van het koninkrijk van God gezien worden. De doop van Johannes verschilt juist hierin van de proselietendoop dat Johannes zijn doop in het midden van het volk Israël bediende.

De proselietendoop trekt een scheiding tussen het volk Israel en de heidense volken. De doop van Johannes trekt een scheiding dwars door het volk Israel. „Van belang is om erop te letten dat de lijn zo getrokken wordt dat hen die buiten vallen, het kaf zijn en de bomen die uit de boomgaard verwijderd worden, en hen die binnen zijn, de eigenlijke voortzetting zijn van het volk" (W.J. Snyman, *Nieuwe en oude dingen*, 1977, p. 172). Hoewel de doop van Johannes wel aan de was-singen in het Oude Testament, bij Qumran en aan de proselietendoop laten denken, is de doop van Johannes toch uniek van karakter. Het unieke karakter en bijzondere van de doop van Johannes ligt hierin dat zijn doop in verband met het heilsgebeuren in Christus Jezus staat. Met het oog op de komst van de Messias zijn reiniging en bekering noodzakelijk. Zowel in zijn prediking als in de doop die hij bediende, wordt dit tot uitdrukking gebracht. Daarom wordt zijn doop ook als de doop van bekering tot vergeving van zonden omschreven (Mar 1:4) of de doop met water tot bekering (Mat 3:11). De doop van Johannes verkondigt op een zichtbare wijze dat een totale bekering, een radicale omkering noodzakelijk is met het oog op de komst van de Messias, de Koning van het rijk van God.

3. DE BELOFTE VAN GOD EN DE DOOP

3.1. Overwegingen ten gunste van de volwassenendoop

Het lijkt of steeds meer mensen in de reformatorische kerken, vooral jongeren en zelfs predikanten, met de kinderdoop problemen ondervinden. Het zijn geen mensen die oppervlakkig leven en niet echt in dat wat in de kerk gebeurt, belangstellen. Het zijn serieuze en toegewijde kerkleden.

Waarom zijn zij dan niet meer tevreden met de kinderdoop? Wat drijft hen om hun eigen doop te verachten en om weer gedoopt te worden?

Er zijn twee overwegingen die telkens genoemd worden:

1. Ik ben als kind gedoopt zonder dat ik er zelf over kon besluiten, terwijl ik voel dat je gedoopt moet worden op grond van je eigen geloofsbeslissing. Dan kan jij je doop bewust beleven. Dan bevestigt de doop je geloofservaring, je bekering, je wedergeboorte.
2. Het tweede argument is: Er staat nergens in het Nieuwe Testament een uitdrukkelijk bevel dat kinderen gedoopt moeten worden.

Deze argumenten klinken nogal overtuigend. Veel jongeren zijn ervan onder de indruk. Wanneer wij kort naar deze twee argumenten ten gunste van de volwassenendoop kijken, moet het volgende gesteld worden: Inderdaad zijn wij als kinderen gedoopt. Onze toestemming is niet gevraagd. Die is voor ons gegeven. God biedt het ons aan.

Wat is de doop eigenlijk? We zullen later nog zien dat de doop eigenlijk een regeringsverandering is. Wij zijn in het rijk van de zonde en de dood geboren. Wij zijn in zonde ontvangen en geboren en daarom kinderen van de toorn, zo zegt het begin van het Doopformulier. We zijn echter opgenomen in het rijk van Koning Jezus Christus. Dat wordt voor ons in de doop bevestigd, betekend en verzegeld.

Het tweede argument lijkt sterker. Waar staan in het Nieuwe Testament dat de kinderen gedoopt moeten worden? Er is geen enkele tekst om dit te bewijzen. Maar er is wel de hele Bijbel die dit aan ons verduidelijkt en krachtig bewijst. Wij moeten onthouden: het Nieuwe Testament is eigenlijk een zendingboek. De meeste boeken en brieven zijn op het zendingveld geschreven. In het Nieuwe Testament is de doop daarom de volwassenendoop. Mensen, volwassenen, komen uit het heidendom naar de Christelijke kerk over. Zij moeten gedoopt worden. Zij worden gedoopt nadat ze hun geloof beleden hebben. Zo is het vandaag nog wanneer iemand uit de wereld door de arbeid van zending en evangelisatie tot geloof komt: na geloofsbelijdenis vindt de doop plaats. De kerk is niet tegen de volwassenendoop. We hebben zelfs een formulier om de heilige doop aan de volwassenen te bedienen. Toch vinden we in het Nieuwe Testament een duidelijke aanwijzing dat ook kinderen gedoopt behoren te worden. Er is in het Nieuwe Testament een duidelijk verband tussen de doop en het kind. We lezen het in Handelingen 2:38, 39 [[Act 2:38-39](#)]. Deze verzen zijn een gedeelte uit een toespraak, een preek van Petrus. Deze preek leverde hij op de Pinksterdag. Wij staan hier dus in de nieuwe bedeling. Petrus noemt het zelf in vers 17: de laatste dagen. Wat bedoelt hij met de laatste dagen? Het zijn de dagen van de Heilige Geest. Ze wijzen naar de tijd tussen hemelvaart en wederkomst. In die tijd, in die dagen zal de Heilige Geest als de Geest van Koning Jezus uitgestort, uitgegoten worden. Laten we eerst zien hoe onze Here Jezus deze gebeurtenis van de komst van de Heilige Geest aanduidt. In Handelingen 1:5 [[Act 1:5](#)] zegt Christus: Jullie zullen met de Heilige Geest gedoopt worden. Het woord *gedoopt* betekent dat de Heilige Geest in overvloed uitgegoten zal worden. Pinksteren is de dag van de doop. De nieuwe bedeling is de bedeling van de doop, de doop met de Heilige Geest. Deze doop, de Geestesdoop, wordt door Christus, de verhoogde Koning, zelf verricht ([Mat 3:11](#); [Luk 3:16](#)).

Petrus beschrijft dezelfde gebeurtenis met de woorden van de profeet Joël. Hij grijpt naar zijn Bijbel, en uit het Oude Testament, uit het boek Joël, verduidelijkt hij nu precies wat op Pinksteren gebeurd is: de Heilige Geest wordt uitgestort, uitgegoten op alle vlees, op alle mensen.

Wanneer wij goed naar Petrus luisteren, dan wordt met alle mensen oude mensen bedoeld, maar ook jonge mensen, de zonen en de dochters ([Hand. 2:17](#) [[Act 2:17](#)]). Wanneer we naar Joël terugkijken, blijkt het dat zelfs kinderen en zuigelingen bij de vreugdevolle komst van de Heilige

Geest betrokken moeten worden. In zijn preek verkondigt Petrus dat Christus, de verhoogde Heiland, van God de Vader de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft (Hand. 2:33 [[Act 2:33](#)]). God de Vader staat achter de gebeurtenis op Pinksteren. Christus heeft de belofte van de Heilige Geest door zijn lijden en sterven verdiend en verworven (Hand. 2:31, 33 [[Act 2:31](#); [Act 2:33](#)]). En de Heilige Geest als Gods gave wordt op Pinksteren uitgedeeld. We zien dus dat het hier gaat om wat God Drie-enig doet.

3.2. Bekering en doop

Die eerste hoorders waren diep in hun harten getroffen door de prediking van Petrus. Zij vragen wat ze moeten doen. Petrus antwoordt: Bekeert u en laat u dopen. Bekering is: keer je af van de zonde en stel je onder de heerschappij van Christus; keer met boete en berouw tot God terug. En laat u dopen in de Naam van de Here Jezus Christus. Letterlijk staat er: Laat u dopen op basis van de Naam van Jezus Christus. Dit betekent dat de doop nu op basis van het volle heilswerk van Jezus Christus kan plaatsvinden. Op basis van Christus' verzoening kan het nieuwe leven ontvangen worden. Hoewel bij de volwassene de doop op bekering volgt, is de bekering niet de grond voor de doop. De doop kan nooit op grond van bekering, berouw of geloof gebaseerd worden.

Toch is het eerst bekering en daarna de doop, want Petrus praat hier met volwassenen. De volwassenendoop wordt na geloofsbelijdenis bediend.

3.3. Vergeving van zonden en de gave van de Heilige Geest

Vervolgens is de doop ook een doop tot vergeving van zonden. Dit betekent hoegenaamd niet dat vergeving van zonden door middel van 'de doop verleend wordt. De Christelijke doop is op de vergeving van zonden gericht. De afwassing van de zonden wordt door de doop als reiniging uitgebeeld. En dan zegt Petrus: Jullie zullen de gave van de Heilige Geest ontvangen. Ook deze uitdrukking moeten we tegen de achtergrond van het Oude Testament zien. In Joëls profetie wordt de Heilige Geest als de grote gave van de eindtijd beloofd ([Joel 2:28](#)). De vergeving van zonden is het negatieve en de gave van de Geest het positieve van dit wat in de nieuwe bedeling ontvangen wordt wanneer de heilstijd aangebroken is.

3.4. Die motivering voor de doop

We komen hier bij een heel belangrijke zaak. Er wordt dikwijls geredeneerd dat de kinderdoop op grond van de belofte van God bediend wordt en dat de volwassenendoop bediend wordt op grond van iemands geloofsbelijdenis. Maar wat horen we hier? Wat is de grond voor de volwassenendoop? Petrus zegt het onomwonden: de belofte van God. Hij zegt in vers 39: Want de belofte komt u toe. De belofte heeft tot inhoud Gods heil in Jezus Christus, nieuw leven op grond van vergeving van zonden, de gave van de Heilige Geest.

Deze Joden met wie Petrus praat, waren al besneden. Op grond van de belofte van het Oude Testament hebben zij de besnijdenis ontvangen. Op grond van de belofte van God mogen zij nu de doop ontvangen. Gods Woord leert hier aan ons dat de grond voor de volwassenendoop de belofte van God is. Petrus betreft de Oud Testamentische verbondsbelofte op het heil van God in Jezus Christus. Op grond van dezelfde belofte wordt aan de bekeerde Joden Gods heil in Jezus Christus toegezegd. Tot zover is alles duidelijk. Net zoals in het Oude Testament bij Abraham, zo gaat het ook hier. Abraham ontvangt Gods belofte. Hij gelooft Gods belofte en hij wordt besneden — de volwassenenbesnijdenis. De Joden in de laatste dagen in Jeruzalem komen tot geloof en zij worden gedoopt — de volwassenendoop. Maar dan komt er in Handelingen 2:39 [[Act 2:39](#)] een onverwachte wending. Plotseling zegt Petrus: Deze belofte, de belofte van vergeving en vernieuwing, de belofte van de Vader die de Heilige Geest tot inhoud heeft, is ook voor jullie kinderen.

Dit is een manier van spreken die voor de Joden helemaal niet vreemd was. Zo is het toch reeds met Abraham begonnen. De belofte was in het Oude Testament ook voor de kinderen. Daarom zijn zij besneden. De volwassenenbesnijdenis is doorgetrokken naar de huisbesnijdenis en de kinderbesnijdenis (Gen. 17.). Zo wordt in het Nieuwe Testament de volwassenendoop naar de kinderdoop doorgetrokken. Gods heil is ook voor de kinderen. Waarom mogen zij het teken dan niet ontvangen? In het Oude Testament krijgen wij na de volwassenenbesnijdenis van Abraham de huisbesnijdenis ([Gen 17:12-14](#)). Zo lezen we in het Nieuwe Testament na de volwassenendoop van de huisdoop of de doop van gezinnen (Hand. 10: 44-48 [[Act 10:44-48](#)]; 16:15 [[Act 16:15](#)]; 16:33 [[Act 16:33](#)]; 18:8 [[Act 18:8](#)]). Deze heerlijke belofte van zondevergeving en levensvernieuwing die de Heilige Geest die uitgestort is, wil bewerken, is ook voor hen die verre zijn. Sommige Schriftverklaarders willen hier denken aan de Joden in de verstrooiing. Het ligt echter meer voor de hand om hier aan de heidenen te denken, vooral wanneer we op Handelingen 22:21 [[Act 22:21](#)] letten waar God tegen Paulus gezegd heeft: Ik zal u ver (hetzelfde Griekse woord *makran*) wegsturen naar de heidenen. Bij *ver* kunnen wij ook denken aan mensen die ver van God zijn (vgl. Ef. 2:13, 17 [[Eph 2:13](#), [Eph 2:17](#)]) en dan gaat het over heidenen. We moeten er goed op letten dat de belofte van God en daarbij het bevel om gedoopt te worden, niet voor allemaal die ver zijn, bedoeld is. Petrus zegt er nadrukkelijk bij: hen die de Here onze God naar Zich toe zal roepen (Hand. 2:39 [[Act 2:39](#)]). Deze uitdrukking komt uit Joël 2:32 [[Joe 2:32](#)]. De roeping door de verkondiging van het evangelie gaat vooraf. Heidenen die Gods roepstem horen en tot geloof komen, mogen in dezelfde belofte delen. Zij mogen daarom ook samen met hun kinderen het teken en het zegel van Gods belofte ontvangen. Achter de kinderdoop staat de roeping van God. De volgorde is: roeping, geloof en doop. Alleen daar waar het evangelie verkondigd en gelovig aangenomen is, kan gedoopt worden. Gelovigen worden gedoopt, maar ook hun kinderen. Dan wordt de volgorde omgekeerd: roeping, doop en geloof. Zo was het al bij Izak en bij de andere kinderen van gelovige ouders in het Oude Testament: roeping, besnijdenis en geloof.

Handelingen leert ons dat aan de doop van de volwassene en van het kind Gods belofte, de belofte van vergeving en vernieuwing, ten grondslag ligt. Een mens kan net gedoopt worden, omdat God zijn belofte gegeven heeft. De doop is immers het zegel op Gods eigen belofte, niet op het geloof van de mens. Gods belofte is waarachtig. Je kunt het aan het zegel zien.

4. BESNIJDENIS EN DOOP

4.1. Is de doop in de plaats van de besnijdenis gekomen?

Is de doop echt in de plaats van de besnijdenis gekomen? Deze vraag is van het uiterste belang. De doop in de plaats van de besnijdenis — hebben we hier met een Bijbelse stelling te maken of is het maar net een mensgemaakte bewering? In de Gereformeerde traditie wordt de kinderdoop verdedigd met het argument dat de doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is. Zonder enige twijfel hebben we hier te maken met één van de centrale kinderdoopargumenten van Christenen die in de Gereformeerde traditie staan. Bij Calvijn is dit zelfs de doorslaggevende bewijsgrond. De tegenstanders van de kinderdoop zijn van oordeel dat de besnijdenis radicaal van de doop verschilt. De besnijdenis heeft alleen iets met bloedafstamming te maken en niet met geloof en wedergeboorte zoals de doop. Er is volgens de bestrijders van de kinderdoop een diep ingrijpend verschil tussen Oude en Nieuwe Verbond. Het Oude Verbond is de bedeling van de veroordeling en de dood, terwijl het Nieuwe Verbond de bedeling van vergeving, rechtvaardiging en leven is. De besnijdenis is maar net een teken dat het kind in Israel tot het verbondsvolk hoort. In de discussie over de kinderdoop gaat het in wezen over de verhouding tussen het Oude en Nieuwe Testament. Eén van twee is waar: óf de handhavers van de kinderdoop overschatten de betekenis van het Oude Testament en zij doen geestelijk alleen maar wat natuurlijk is, óf de tegenstanders van de kinderdoop onderschatten het Oude Testament en beschouwen net als natuurlijk wat ook geestelijk is. Hoe moeten wij de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament zien? Is er continuïteit of discontinuïteit tussen de twee Testamenten? Het antwoord moeten we in de Bijbel zelf gaan zoeken.

4.2. De eenheid tussen Oude en Nieuwe Testament.

Wanneer wij naar de taal van de Bijbel luisteren, worden we telkens getroffen door de groet eenheidsgedachte van de Heilige Schrift. Waar de Schrift bijvoorbeeld spreekt over de kerk, moet het ons treffen dat de kerk in het Nieuwe Testament (1 Petr. 2:9, 10 [[1Pe 2:9-10](#)]) omschreven wordt met termen die aan het Oude Testament ontleend zijn (Ex. 19:6 [[Exo 19:6](#)]). Hetzelfde treffen wij aan in de taal van de Bijbel over besnijdenis en doop. Wanneer het Nieuwe Testament over de doop spreekt, wordt besnijdenisterminologie gebruikt (Kol. 2:11 [[Col 2:11](#)]).

Aan de andere kant wordt in het Nieuwe Testament doopterminologie voor de besnijdenis gebruikt ([Rom 4:11](#)). De besnijdenis wordt in Romeinen 4:11 een zegel, een waarborg genoemd dat de mens door het geloof in de rechte verhouding tot God komt. Maar de doop is ook een waarborg dat de mens door het geloof in de rechte verhouding tot God komt ([Rom 6:4-7](#)).

In het Oude Testament was de besnijdenis een reinigingsritus. Een onbesnedene werd als onrein beschouwd ([Gen 17:10](#), [Gen 17:14](#)). Het volk Israel wordt in het verbond met God opgenomen, maar dan is reiniging nodig (Jer. 4:4). De doop is ook een reinigingsritus. De doop wordt in het Nieuwe Testament als een reinigingsbad -aangeduid (1 Kor. 6:11 [[1Co 6:11](#)]; Ef. 5:26 [[Eph 5:26](#)]). Dan is er in de Bijbel sprake van twee besnijdenissen en twee dopen: de besnijdenis met handen en de besnijdenis zonder handen, de doop met handen en de doop zonder handen gedaan. De besnijdenis met handen wordt door mensen verricht. De besnijdenis zonder handen wordt door God gedaan. Dit is de besnijdenis van het hart ([Rom 2:29](#); vgl. [Deut 10:16](#); [Deut 30:6](#)). De doop met handen is de waterdoop die mensen verrichten, en de doop zonder handen is de Geestesdoop die door Christus verricht wordt ([Hand. 1:5](#) [[Act 1:5](#)]).

4.3. De besnijdenis van Abraham

Bij het volk Israel was de besnijdenis een teken van het verbond wat de Here met het volk gesloten heeft. In Genesis 17:1-14 [[Gen 17:1-14](#)] wordt de besnijdenis een teken en een zegel van het verbond genoemd. De besnijdenis waarvan Genesis 15:6 [[Gen 15:6](#) {[Gen 17:24](#) - WJS}] spreekt, is de volwassenenbesnijdenis. Abraham werd besneden nadat hij tot geloof gekomen was. Wanneer de apostel Paulus over het volle, Nieuw Testamentische heil wat in Jezus Christus verschenen is, schrijft ([Rom 3:21-31](#)), dan spreekt hij in dit verband merkwaardigerwijze ook over de

besnijdenis. Gods heil in Jezus Christus is volgens Paulus een heil wat alleen door geloof ons deel wordt. Tegenover zijn lezers wijst Paulus dan erop dat dit heil al in het Oude Testament teruggevonden wordt. Met twee voorbeelden wordt dit dan aangetoond: Paulus wijst op Abraham (Rom 4:3) en David (Rom 4:6). Abraham geloofde in God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend (Rom 4:3, Rom 4:9). Gods heil bestaat in vergeving van onze ongerechtigheden, in bedekking van onze zonden. Paulus breidt dan verder op de figuur van Abraham uit, en dan spreekt hij over Abrahams besnijdenis. Hij is besneden nadat hij tot geloof gekomen was. Dus eerst geloof en daarna besnijdenis. Wij kunnen Abrahams besnijdenis als een geloofsbelijdenis of een volwassenbesnijdenis omschrijven. In Romeinen 4:11 [Rom 4:11] geeft de apostel Paulus dan een omschrijving van de besnijdenis. Hij noemt deze een teken en een zegel van de gerechtigheid van het geloof. Wat wordt in zijn besnijdenis aan Abraham verzegeld? Niet Abrahams geloof, maar dat wat hij door het geloof ontvangen heeft, namelijk de gerechtigheid van God. In het vorige hoofdstuk heeft Paulus aan zijn lezers getoond dat deze gerechtigheid de gerechtigheid van Christus is. Paulus maakt het aan zijn lezers duidelijk dat dit wat in de besnijdenis verzegeld wordt, in verband gebracht moet worden met het heil wat Christus bewerkt heeft. De besnijdenis heeft derhalve betrekking op de heilswerkelijkheid van Christus. God heeft door de besnijdenis aan Abraham betekend en verzegeld dat hij voor God rechtvaardig is. Abraham staat in een rechte verhouding tot God. De besnijdenis is het zegel van geloofsgerechtigheid. Dit betekent: de besnijdenis is de waarborg dat de mens die in God gelooft, gered wordt. Paulus' uiteenzetting van de besnijdenis wijst duidelijk op het geestelijke karakter ervan. Dit heeft te maken met de rechtvaardiging, de rechte verhouding tegenover God. Wanneer wij in Romeinen 4 verder lezen, dan wordt door Paulus op een ondubbelzinnige wijze de eenheid tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament benadrukt. Deze eenheid komt bijzonder sterk in het vaderschap van Abraham naar voren. Romeinen 4:11, 12 [Rom 4:11-12] leert ons dat Abraham de vader van twee groepen mensen is: hij is de vader van allen die geloven terwijl zij nog onbesneden zijn, maar hij is ook de vader van diegene die niet alleen uit de besnijdenis is, maar die ook in de voetstappen van Abrahams geloof wandelt. Abraham is dus de vader van de gelovigen uit Israel, maar hij is ook de vader van de gelovigen uit de heidenen. De eenheid tussen het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond wordt hier door Paulus op een kernachtige wijze tot uitdrukking gebracht. Het gaat in wezen zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament om hetzelfde geloof en hetzelfde verbond. In het Oude Testament is de waarborg dat een mens door geloof gered wordt in het sacrament van de besnijdenis gegeven. Uit Romeinen 4:11, 12 [Rom 4:11-12] is wel heel duidelijk dat geloof bij Abraham aan de besnijdenis voorafgaat. De volgorde is bij hem: eerst het geloof en daarna de besnijdenis. Zijn besnijdenis is voor hem een teken en een zegel dat hij door geloof gered is. Door zijn geloof staat hij in een rechte verhouding tot God. Wij moeten er echter goed op letten: niet Abrahams geloof is door zijn besnijdenis verzegeld, maar zijn rechte verhouding tot God die alleen door geloof ontvangen kan worden. De besnijdenis dient juist om dat geloof te versterken. In Galaten 3 wordt ook door Paulus de eenheid tussen het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond ter sprake gebracht. Paulus wijst erop dat Abraham in God geloofd heeft, en dat is hem tot gerechtigheid gerekend (vs. 6 [Gal 3:6]). In Galaten 3:7 en 3:9 [Gal 3:7; Gal 3:9] lezen wij dan de uitdrukking: „hen die geloven“. Daarmee bedoelt Paulus de heidenen die geloven. Twee dingen worden dan van de gelovigen uit de heidenen gezegd: zij zijn kinderen van Abraham (vs. 7 [Gal 3:7]) en zij worden samen met de gelovige Abraham gezegend (vs. 9 [Gal 3:9]). De zegen die de gelovigen uit de heidenen ontvangen, wordt in Galaten 3:14 [Gal 3:14] de zegen van Abraham genoemd. De zegen van Abraham is blijkens Galaten 3:6, 11, 13 [Gal 3:6; Gal 3:12; Gal 3:13] de rechtvaardiging door het geloof. Deze zegen is aan Abraham als evangelie verkondigd (Gal. 3:8 [Gal 3:8]). Inhoud van het evangelie is: in Abraham zullen de heidenen, de heidenvolkeren, gezegend worden. En waaruit bestaat de zegen? De rechtvaardiging uit het geloof (vs. 8 [Gal 3:8]). De Schrift komt met het evangelie, met het goede nieuws dat de heidenen op dezelfde wijze als Abraham gered zullen worden als zij geloven. Van deze redding is de besnijdenis in het Oude Testament een teken en een zegel zoals de doop in het Nieuwe Testament van dezelfde redding een teken en een zegel is. Het sacrament van de besnijdenis blijft het teken en het zegel dat

een mens door geloof gered wordt, ook al is de hele wereld ongelovig. Waar geen geloof is, kan dat wat de besnijdenis betekent en verzegelt, niet ontvangen worden. Maar wat God beloofd heeft, is daarom niet minder waar en waarachtig. Besnijdenis als zodanig biedt geen waarborg voor redding: geloof is noodzakelijk.

4.4. De kinderbesnijdenis

Wij hebben gezien dat de besnijdenis van Abraham door en door een volwassenenbesnijdenis was. Maar nu krijgen we in het Oude Testament het merkwaardige verschijnsel dat dezelfde besnijdenis die Abraham ontvangen heeft en die een teken en een zegel van de gerechtigheid van het geloof is, ook door zijn huis ontvangen moest worden. De volwassenenbesnijdenis gaat in een huisbesnijdenis over (Gen 17:12-14). De volwassenenbesnijdenis wordt zelfs een zuigelingenbesnijdenis (Gen 17:12). Kinderen die nog maar acht dagen oud zijn, moeten besneden worden. De vraag kan gesteld worden: Waarom moet Abraham de kleine kindertjes besnijden terwijl er bij hen nog geen geloof is zoals dat bij Abraham het geval is? Het antwoord is eenvoudig: Omdat de Here het bevolen heeft Wij kunnen nog wel verstaan dat de kinderbesnijdenis het teken van het verbond is, maar kunnen wij de kinderbesnijdenis een zegel van de gerechtigheid van het geloof noemen? Zonder enige twijfel, want de Here heeft het zo ingesteld en bevolen. Het is beslist niet zo dat de volwassenenbesnijdenis van de kinderbesnijdenis verschilt. Wij lezen in Genesis 17:26 [Gen 17:26] dat Abraham en Izak, vader en zoon, op één en dezelfde dag dezelfde besnijdenis ondergaan hebben. Ook aan de kindertjes wordt door het sacrament van de besnijdenis de waarborg gegeven dat zij door geloof gered worden. Deze waarborg ontvangen zij niet omdat ze al geloven. Nee, God geeft zelfs deze waarborg aan hen die nog helemaal niet geloven. Wel roept de besnijdenis de kindertjes tot geloof op. Daarom moesten de Joodse ouders de kinderen ook in het verbond van de Here opvoeden. Ook al dwaalt het volk Israel van de Here af, ook al nemen zij het verbond met God niet serieus, dan nog is de besnijdenis het teken van het verbond en het zegel, de waarborg, dat iedereen die gelooft, gered zal worden. Maar dan moet het volk tot de Here teruggeroepen worden, dan moet ook het hart van de mensen die besneden zijn, besneden worden. Maar tegenover de zegen die God op verbondsgehoorzaamheid schenkt, staat ook de dreiging van de vloek voor verbondsongehoorzaamheid (Lev 26:14-39; Deu 28:15-68). Het Oude Testament toont heel duidelijk aan dat de besnijdenis als zodanig niet voldoende is om de zegen van het verbond, de geloofsgerechtigheid, te ontvangen. Het hart moet ook besneden worden. Op de besnijdenis moeten de bekering en het geloof volgen. In Ezechiël 44:7 [Eze 44:7] worden de onbesnedenen van hart en de onbesnedenen van vlees zelfs op één lijn gezet. De besnijdenis van het lichaam is dan ook nooit een waarborg dat het hart ook besneden is. Er was in Israel het voortdurende gevaar van veruitwendiging van de besnijdenis en van devaluering van het verbond. De geestelijke betekenis van de besnijdenis, namelijk dat deze het teken van het verbond en het zegel van de gerechtigheid van het geloof is, is dikwijls onder het volk Israel uit het oog verloren. Wanneer dat gebeurde, heeft de Here toch niet de besnijdenis als zonder enige waarde beschouwd, maar Hij stuurde zijn profeten om het volk op te roepen tot terugkeer naar de Here, tot een verstaan van de ware, geestelijke geloofsbetekenis van de besnijdenis. Ook al dwaalde het hele volk Israel van de Here af, ook al zijn allen tevreden met het uiterlijke teken van het verbond, dan blijft de besnijdenis toch nog het zegel van de gerechtigheid van het geloof. Maar wanneer er geen geloof is, kan de gerechtigheid niet ontvangen worden, en kan de verzekering van de rechte verhouding tot God niet genoten worden. Uit de voortzetting van de volwassenenbesnijdenis in de kinderbesnijdenis kunnen wij leren dat de volgorde: geloof — besnijdenis die voor Abraham bij de verbondsluiting gold, ook omgekeerd kan worden: besnijdenis — geloof. Klaarblijkelijk is volgens de duidelijke onderwijzing van de Schrift bij de kinderen de volgorde juist omgekeerd: eerst de besnijdenis en daarna het geloof. Dit betekent hoegenaamd niet dat de kinderbesnijdenis van lager gehalte is dan de volwassenenbesnijdenis. Maar dit betekent wel dat de kinderbesnijdenis om de besnijdenis van het hart roept, dat de kinderbesnijdenis vraagt om het geloof wanneer het kind opgroeit. Wij moeten bij de besnijdenis heel goed onderscheiden tussen het moment van de besnijdenis en het resultaat van de besnijdenis. Het geloof heeft met het resultaat van de besnijdenis te maken. Paulus wijst op de twee elementen wanneer hij over de doop van het volk Israel in

Mozes in de wolk en in de zee schrijft. Allen (Gr.: *pantes*) zijn gedoopt (I Kor. 10:2 [[1Co 10:2](#)]), maar in de meesten van hen (Gr.: *en tois pleiosin auton*) heeft God geen welgevallen gehad (I Kor. 10:5 [[1Co 10:5](#)]). Sommigen (Gr.: *tines*) waren afgodendienaars, hebben gehoereerd en gemurmureerd en Christus verzocht (I Kor. 10:7-10 [[1Co 10:7-10](#)]). In zijn commentaar op Romeinen 4:11 [[Rom 4:11](#)] wijst Calvijn erop dat bij Abraham de besnijdenis op de rechtvaardiging volgt, maar dat bij Izak en zijn nakomelingen het omgekeerde het geval is. Wij kunnen hieruit de heel belangrijke les leren dat wij ons niet op één volgorde, namelijk die van geloof — besnijdenis, moeten vastpennen. Wanneer de Here in de instelling van de huisbesnijdenis en de kinderbesnijdenis het sacrament van de besnijdenis aan het geloof vooraf laat gaan, dan mogen wij niet zeggen dat dat niet kan. Dan willen wij wijzer dan God zijn.

Ten slotte moet er nog op gewezen worden dat ook reeds in het Oude Testament de natuurlijke factor van bloedafstamming niet als basis voor de besnijdenis gediend heeft. Zoals we reeds gezien hebben, was de kinderbesnijdenis eigenlijk een huisbesnijdenis. Wij mogen de besnijdenis in het Oude Testament niet tot een zuiver vleselijke zaak van bloed, voortplanting en nationale afkomst beperken. Het is de grote fout van Karl Barth dat hij de besnijdenis net op de natuurlijke geboorte betreft. Er is wel een biologisch motief met betrekking tot de besnijdenis, maar dat motief is niet doorslaggevend. Het natuurlijke gebeuren van voortplanting, die een scheppingsopdracht van God is, wordt in Gods verbond niet onderbroken of veronachtzaamd, maar in rekening gebracht: voor u en uw nageslacht geldt het verbond. Gods genadewerk slaat niet atomistisch individualistisch in de geschiedenis in, maar vloeit in de scheppingsmatige verbanden tussen ouders en kinderen. De besnijdenis is in het Oude Testament een huisbesnijdenis ([Gen 17:12](#)). Eigen kinderen maar ook slaven en hun kinderen moesten het sacrament van de besnijdenis ontvangen. Hier gaan het niet primair om Abraham en zijn biologische zaad, maar om Abraham en zijn huis. Het huis betekent dan de leefruimte, het leefklimaat van Abraham. Dat klimaat en die ruimte worden immers door de heilrijke tegenwoordigheid van de God van het verbond beheerst. In de besnijdenis, ook in de kinderbesnijdenis, zien we reeds hetzelfde motief wat later ook voor de doop van Johannes kenmerkend zou zijn: de heenwijzing naar Hem die de gerechtigheid door zijn lijden en sterven bewerkt heeft. Het unieke en het bijzondere van de besnijdenis in het Oude Testament is dat daarin een heenwijzing gelegen is naar het heilsgebeuren in Christus. Wanneer Paulus in Romeinen 4:11 [[Rom 4:11](#)] de besnijdenis een zegel van de gerechtigheid van het geloof noemt, bedoelt hij daarmee de gerechtigheid die hij in Romeinen 3:21-31 [[Rom 3:21-31](#)] als de gerechtigheid van Christus aangeduid heeft. Hoewel de besnijdenis als teken een zegel van de gerechtigheid van het geloof is, is het toch nog een onvervuld teken. De besnijdenisgestalte is de beloftegestalte. De gerechtigheid waarheen de besnijdenis wijst, moet nog door Christus vol brengen, verworven worden. Maar toch kan Abraham door het geloof reeds daarin delen. De besnijdenishandeling zelf gaat ook nog met bloed gepaard. De bloedgestalte wijst op het heil in Christus. Het is kenmerkend voor de verkondiging van het heil in het Oude Testament dat het met bloed gepaard ging. De hele offerdienst is het duidelijkste voorbeeld ervan. De besnijdenishandeling komt dan ook tot een einde nadat Christus zijn bloed gestort heeft. Dan kom er een ander teken en zegel waarbij geen bloed meer hoeft te vloeien.

5. VERBOND EN DOOP

5.1. Verbond en koninkrijk

Wanneer wij de Christelijke doop met de besnijdenis vergelijken, worden we door een rijkere Godsopenbaring in de doop getroffen. In het Oude Testament heeft God met Abraham en zijn nageslacht een verbond gesloten. De Here, de God van het verbond, schenkt aan Abraham zijn genade en eist van hem en zijn nageslacht onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. De inhoud van het verbond is: Ik zal voor jou een God zijn (Gen 17:7). Deze heerlijke verzekering van het God-zijn van God geldt ook voor Abrahams nageslacht: En Ik zal voor hen een God zijn (Gen 17:8). De Here stelt dan de besnijdenis in als teken van zijn verbond met Abraham en zijn nageslacht. Dit moet bij de kinderen op de achtste dag na de geboorte plaatsvinden en geldt voor alle leden van Abrahams huishouding, ook voor de slaven (Gen 17:12). Niemand mag hiervan uitgesloten worden. Er is geen mogelijkheid in het huis van Abraham om tegenover Gods beloften van Genade, zijn eis om gehoorzaamheid en zijn oordeel over verbondsovertreding onbetrokken te blijven. Er is in de Bijbel een nauwe verbondenheid tussen verbond en koninkrijk. We lezen in Mattheus 8:11 [Mat 8:11] dat Abraham, met wie God een verbond gesloten heeft, samen met Izak en Jakob in het koninkrijk van de hemelen zal aanzitten. Bij de instelling van het heilig avondmaal noemt Jezus de beker het nieuwe testament of het nieuwe verbond in zijn bloed (Luk 22:20), terwijl Hij kort tevoren het avondmaal binnen het bredere verband van het koninkrijk van God gezet heeft (Luk 22:16). In de geboortegeschiedenis van Jezus lezen we dat Hij op de troon van zijn vader David zal zitten en dat Hij Koning zal zijn over het huis van Jakob (Luk 1:32-33), en dan wordt het in Lukas 1:72, 73 [Luk 1:72-73] in verband gebracht met het heilige verbond en met de eed die God aan Abraham gezworen heeft.

5.2. Het doopbevel van Christus

In Mattheus 28 worden de discipelen door Jezus zelf opgeroepen om te dopen, en dan staat de opdracht om te dopen in het bredere raamwerk van het bevel om het evangelie te verkondigen. Het doopbevel is ten nauwste aan het zendingbevel gebonden. Maar beiden de opdracht om het evangelie te verkondigen en het bevel om te dopen staan binnen het kader van de Koningsheerlijkheid van Christus. Christus heeft van zijn Vader de wereldheerschappij ontvangen (Mat 28:18). De doop wijst op de rechten die Jezus als Koning heeft over hen die in zijn Naam gedoopt zijn. De Christelijke doop wordt in Mattheus 28:19 [Mat 28:19] omschreven als een doop in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hier is het weer dezelfde God die Zich zoals in het Oude Testament bij Abraham aan mensen verbindt. Inhoud van het verbond of van het koninkrijk zijn weer dezelfde: Ik zal voor u een God zijn en voor uw nageslacht na u. Maar hier in het Nieuwe Testament openbaart God Zich voller en rijker dan bij Abraham. Hij, de God van het verbond, is de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Wij hebben hier in Mattheus 28 te maken met hetzelfde verbond, hetzelfde koninkrijk, dezelfde God; dezelfde God openbaart Zich hier net voller, rijker, heerlijker. De Christelijke doop is een doop in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Het woord *naam* (Grieks: *onoma*) is hier niet maar net een noemmiddel. Naam heeft in het Nieuwe Testament de diepere betekenis van macht, heerlijkheid, majesteit, luister. Jezus heeft met zijn verhoging een Naam boven elke naam ontvangen (Fil. 2:9 [Phi 2:9]). De uitdrukking „in de naam van” heeft zijn oorsprong in het Oude Testament, waar er naar God zelf, naar zijn aanwezigheid en macht verwezen wordt. Wanneer een persoon in iemands naam gedoopt wordt, wordt hij onder, iemands gezag, zijn macht en heerschappij gebracht. De Christelijke doop is een doop in (letterlijk in Grieks: *tot*) de Naam van de drie-enige God. De gedoopte wordt door zijn doop onder het gezag van de drie-enige God geplaatst. De doop in de Naam van de Vader betekent dat de dopeling aan de Vaderlijke zorg van God toevertrouwd is. God zal zoals een vader voor de gedoopte zorgen. Degene die het merk van het verbond of van het koninkrijk ontvangen heeft, staat onder zijn Vaderlijke, Koninklijke zorg. De

doop in de Naam van de Zoon betekent dat de dopeling aan de Here Jezus Christus overgedragen wordt. Door de doop wordt de dopeling tot eigendom van Christus gestempeld en verzegeld. Daarom kan een mens zichzelf nooit dopen. Hij wordt gedoopt. De doop in de Naam van de Zoon, die Here en Koning is, kan derhalve als een regeringsverandering omschreven worden. Door dat wat in de doop betekent en verzegeld wordt, bevrijdt God de mens uit de slavernij van de sonde en de dood en stelt hem onder een nieuwe Koning, onder Wie hij vrij is om een nieuw leven te leiden. Het is echter niet voldoende dat de dopeling onder de heerschappij van Christus gesteld wordt. Hij moet ook de God in wiens Naam hij gedoopt is, eren, eerbiedigen, liefhebben en dienen. Hij moet Hem als Vader gehoorzamen. Hij moet het gezag van de Gever aanvaarden. De koningsheerschappij van God is immers geheel anders dan de heerschappij van de aardse koningen. In het verbond, in het rijk van God heeft de heerschappij van God een bijzonder persoonlijk karakter. Het raakt het hart van de mens. Maar ook het hart van de gedoopte is van nature hard en koud en ongevoelig tegenover de liefde van God. Maar de Christelijke doop is ook een doop in de Naam van de Heilige Geest. De dopeling wordt door zijn doop onder het gezag, het regime van de Heilige Geest gebracht. De Geest van de opgestane Here Jezus is bij machte om het hart van de dopeling te veranderen, te vernieuwen. Het geloof wat nodig is om in liefdevolle gehoorzaamheid in Gods verbond te leven, wil de Heilige Geest in het hart werken. De belofte van de heilzame werking van de Heilige Geest in het hart wordt in de doop betekend en verzegeld. Het klassiek Gereformeerde Doopsformulier legt in het didactische gedeelte dadelijk in het begin reeds een verband tussen de doop en het rijk van God. Door de doop erkent de kerk dat alle mensen onder de heerschappij van de zonde en de dood geboren is en dat de mens slechts door een nieuwe geboorte in het koninkrijk van God kunnen ingaan. Iedereen die gedoopt is, volwassene of kind, heeft door zijn doop een regeringsverandering ondergaan. Of hij het aanvaardt of verwerpt, hij staat onder het gezag van een drie-enige God. Om echter het nieuwe gezag, het heilsgezag van God, te erkennen vraagt een radicale levensvernieuwing, een nieuwe geboorte. Dit is het werk van de Heilige Geest. Verwerping van het nieuwe gezag door volhardend ongeloof is een verloochening van de doop. Daarom is het met name voor een dopeling die weigert om Gods gezag te gehoorzamen, zo verschrikkelijk om verloren te gaan.

5.3. De eenheid van geloof en doop

In verband met het doopbevel is er een treffende parallel tussen Mattheus 28:19 [[Mat 28:19](#)] en Markus 16:15, 16 [[Mar 16:15-16](#)]. In Markus 16:16 wordt de redding van de mens aan het geloof en de doop verbonden, terwijl zijn veroordeling met het ongeloof verbonden wordt. Bij Markus wordt de eenheid van geloof en doop bijzonder sterk beklemtoond. Trouwens, dwars door het Nieuwe Testament lezen we van deze innige samenhang die er tussen geloof en doop bestaat. Hieromtrent kunnen wij het hartelijk met de Baptisten eens zijn. Het brengt ons echter wel bij de vraag wat deze onlosmakelijke eenheid van geloof en doop precies betekent. Betekent deze onlosmakelijke eenheid van geloof en doop dat wij van een chronologische volgorde moeten uitgaan: eerst geloof en daarna de doop? Wanneer de doop het teken en het zegel, de bevestiging van het geloof is, dan is dit inderdaad het geval. Hier verschillen wij met de Baptisten. Zij beroepen zich op deze tekst met de opmerking: Geloof gaat tóch duidelijk aan de doop vooraf, en daarom mag iemand die zijn geloof nog niet beleden heeft of zoals een zuigeling nog niet kan belijden, niet gedoopt worden. Wij hebben reeds uit het Oude Testament bij Abraham gezien dat de volwassenenbesnijdenis inderdaad op Abrahams geloof volgde. Het is bij de volwassenendoop in het Nieuwe Testament niet anders. Maar dan nog blijft de vraag of er altijd van een chronologische volgorde van geloof en doop sprake moet zijn. Bij de kinderbesnijdenis of de huisbesnijdenis gold deze volgorde niet. De vraag naar de chronologische volgorde van geloof en doop kan alleen beantwoord worden wanneer wij weten waarop de doop betrokken moet worden: Is de doop het zegel op het geloof, dan moet het geloof inderdaad aan de doop voorafgaan. In het Nieuwe Testament is het heel duidelijk dat de doop op het grote heilsgebeuren van het sterven en de opstanding van Christus terugziet. Anderzijds wijst de doop ook vooruit op het persoonlijke geloof en de levensvernieuwing die met het geloof gegeven is. Ook in Markus 16:16 [[Mar 16:16](#)] wordt de doop op het heilsgebeuren in Christus betrokken. Het evangelie dat het

sterven en de opstanding van Christus tot inhoud heeft, en de heilsbetekenis daarvan moet aan de hele mensheid verkondigd worden. In de verkondiging van het evangelie staat het kruis en de opstanding van Christus centraal: de vergeving van zonden wordt op grond van Christus' sterven en opstanding in de prediking van het evangelie aangeboden (vgl. [Joh 20:23](#)). De doop is daarna de bevestiging van dat wat in het evangelie aangeboden wordt. De eenheid van geloof en doop liggen in Markus 16:16 [[Mar 16:16](#)] niet in de onderlinge afhankelijkheid van geloof en doop, maar deze ligt in de gezamenlijke betrokkenheid van geloof en doop op de verkondiging van het evangelie (Mark. 16:15 [[Mar 16:15](#)]). De doop is niet een bevestiging van iets in de mens, van zijn geloof, maar de doop is een bevestiging van dat wat God schenkt: de waarheid van het evangelie. De doop is niet een teken en een zegel van het geloof of de wedergeboorte, maar van de gerechtigheid die een mens alleen door geloof in het verkondigde evangelie deelachtig wordt ([Rom 4:11](#)). Ook al is de hele wereld ongelovig, dan blijft de doop nog het zegel wat bewijst dat God hen rechtvaardig verklaart die in Hem geloven. Wij mogen de doop niet met het geloof op één lijn stellen als middel om Gods heil te ontvangen. Samen met het geloof is de doop betrokken op de verkondiging van het evangelie en op dat wat daarin aangeboden wordt, namelijk de vergeving van zonden. Maar geloof en doop zijn elk op een eigen manier daarop betrokken. Wat in de doop verkondigd, betekend en verzegeld wordt, kan alleen door middel van het geloof ontvangen worden. Ook wanneer geloof aan de doop voorafgaat, bevestigt de doop dat er een regeringsverandering plaatsgevonden heeft. De gelovige die gedoopt is, staat onder de genadeheerschappij van Christus, hij is in het koninkrijk van God opgenomen, hij staat onder een nieuwe Koning. Tegelijk wordt hij door zijn doop tot een nieuwe gehoorzaamheid vermaand en verplicht.

6. DE KINDERDOOP

6.1. Kinderen in het Nieuwe Testament

Er is dikwijls verbazing uitgesproken over het feit dat het Nieuwe Testament geheel en al over de doop van kinderen zwijgt. Wij kunnen er nog bijvoegen dat het Nieuwe Testament minimale aandacht aan kinderen schenkt. Er wordt in het Nieuwe Testament in vergelijking met het Oude Testament heel weinig over kinderen gesproken. Het lijkt of er binnen de ruimte van de gemeente geen belangstelling voor kinderen is. In de Evangelieën en in het boek Handelingen verschijnen zij sporadisch, slechts aan de rand. De brieven in het Nieuwe Testament zijn aan volwassenen geschreven. Alleen in de zogenaamde huistafels in Efeziërs 5 en Kolossensen 3 worden de kinderen rechtstreeks aangesproken. In 1 Korinthiërs 7 spreekt Paulus over de kinderen, en in de huistafels praat hij met de kinderen.

6.2. Kinderen van de Here

In de twee brieven die Paulus vanuit de gevangenis geschreven heeft (de brief aan de Efeziërs en de brief aan de Kolossensen), worden de kinderen door de apostel aangesproken als kinderen „in de Here”. Zij moeten hun ouders gehoorzaam zijn „in de Here” (Ef. 6:1 [[Eph 6:1](#)]). Zij moeten in alles aan hun ouders gehoorzaam zijn, want dat is (lett.: in) de Here welbehaaglijk (Kol. 3:20 [[Col 3:20](#)]). De formule *in de Here* speelt een belangrijke rol in de zogenaamde huistafels. Telkens wanneer de oproep tot gehoorzaamheid klinkt, wordt de belangrijke uitdrukking „in de Here” er bijgevoegd (Kol 3:18 [[Col 3:20](#)]; Kol 3:20 [[Col 3:20](#)]; Ef. 5:22 [[Eph 5:22](#)]; Ef. 6:1 [[Eph 6:1](#)]). Gehoorzaamheid aan de meerdere moet tegelijk gehoorzaamheid aan de Here zijn (Kol. 3:24 [[Col 3:24](#)]; Ef. 5:24 [[Eph 5:24](#)]; Ef. 6:5 [[Eph 6:5](#)]). De uitdrukking „in de Here” speelde in de vroege Christelijke kerk een bijzonder belangrijke rol. De kern van de apostolische verkondiging, het hart van de oudste Christelijke belijdenis was het feit dat Christus, Kurios, Here is. Het woord *Kurios*, Here, duidt Jezus aan als de Heerschappijvoerder, de Here die alle gezag ontvangen heeft, die over kerk en kosmos zijn aanspraak uitoefent en die gehoorzaamheid eist. De kinderen die in de Here aan hun ouders gehoorzaam moeten zijn, worden opgeroepen om vanuit het gezag wat Christus over hen uitoefent, hun ouders te gehoorzamen. De kinderen van de ge-

meente zijn samen met hun ouders „in de Here”, dit wil zeggen zij staan samen met hun vaders en moeders onder de genadeheerschappij van de verhoogde Christus. Door middel van de doop laat Christus zijn recht op hen gelden, komt Hij tot hen met zijn belofte van heil en vraagt tegelijk volkomen gehoorzaamheid. Betekent dit dat er een biologisch motief voor de kinderdoop is? Worden de kinderen gedoopt omdat zij biologisch met hun ouders verbonden zijn? Het lijkt of bloedafstamming bij de kinderdoop een heel belangrijke factor is. Er is zonder enige twijfel sprake van een natuurlijke factor bij de kinderdoop zoals dat ook bij de besnijdenis in het Oude Testament het geval was. Wij moeten er echter op letten dat reeds in het Oude Testament het biologische in de verhouding door de verbondsverhouding overschaduwd wordt. In het Nieuwe Testament zien we hetzelfde. In de kerk worden niet alle kinderen gedoopt — alleen kinderen van gelovige ouders worden gedoopt. Gelovige ouders die samen met hun kinderen „in de Here” zijn, net zij mogen hun kinderen laten dopen. Uit een huis waarvoor Christus als Heerschappijvoerder, als Koning regeert, mogen kinderen naar het doopvont gebracht worden.

6.3. Geloof en doop

Zoals we al gezien hebben, wijst het Nieuwe Testament heel duidelijk op de onverbreekelijke verhouding van geloof en doop. Het zijn gelovigen die in het Nieuwe Testament gedoopt worden. Maar ook bij de kinderen die gedoopt worden, blijft de verhouding: geloof — doop van kracht. Het is echter niet nodig om het geloof bij de kinderen te veronderstellen. Het is zelfs uiterst gevaarlijk om iets te veronderstellen wat er niet is. De hele verbondsopvoeding komt daardoor in gevaar. Bij de kinderdoop gaat het ook om geloof. Het gaat echter bij de kinderdoop niet primair om het geloof in het kind, maar om geloof rondom het kind. De kinderdoop is een doop voor kinderen van gelovige ouders, een doop van kinderen uit een huis waar het Koningschap van Christus erkend, beleden en geëerbiedigd wordt. In zo'n huis regeert Christus met zijn Woord. Het geloof van de ouders en de doop van hun kind zijn beiden op dat beloftewoord van God betrokken. Zowel bij de besnijdenis als bij de doop moeten wij altijd twee momenten goed onderscheiden: de besnijdenis en de doop zelf en het resultaat ervan in het leven van degene die besneden of gedoopt is. De Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt in artikel 34 [Onderaan deze bladzij]: „Hierom geloven wij dat, als iemand het voornemen heeft om in het eeuwige leven te komen, hij' maar eenmaal (lees: één maal) gedoopt moet worden met de enige doop zonder dat dit ooit weer herhaald moet worden, want wij kunnen niet tweemaal (twee maal) geboren worden. Maar deze doop is niet alleen nuttig zolang het water op ons is en wij het water ontvangen, maar ook voor de ganse tijd van ons leven". Door kinderen te dopen voor zij zelf Christus als Here kan erkennen en belijden, veronachtzaamt de kerk niet de geloofsbeslissing van het kind, maar wil de kerk het kind juist helpen om tot geloof te komen. De ouders en de kerk zijn door opvoeding en catechese geroepen om het kind te leren om zijn doop te verstaan: hij staat als kind reeds onder gezag van een Koning, hij draagt zijn koninkrijksmerk, hij moet daarom die Koning gelovig dienen en eren en vrezen. Het kind wat gedoopt is, heeft een kinderpositie. Paulus noemt dat in 1 Korinthiërs 7:14 [1Co 7:14] de kinderen is in Christus geheiligd.

6.4. In Christus geheiligd

Paulus kwalificeert de kinderen van de gemeente (zij: 1 Kor. 7:14 [1Co 7:14]) en ook de kinderen uit gemengde huwelijken als heilig. Wat bedoelt de apostel met het woord *heilig*? Het woord *heilig* wijst niet op een innerlijke heiliging in de betekenis van wedergeboorte en levensvernieuwing. Iemand kan in Christus geheiligd zijn en toch een ongelovige wezen, zoals Paulus in zijn verwijzing naar de ongelovige man of ongelovige vrouw duidelijk aantoonde (1 Kor. 7:14 [1Co 7:14]). Het woord *heilig* heeft twee aspecten. Positief wijst *heilig* op toewijding aan God en negatief op een afkeer van de wereld en een breken met de zonde. Vooral wanneer het gaat om kinderen die door Paulus heilig genoemd worden, moeten wij er goed op letten dat er bij heilig van een eis en een belofte sprake is. Degene die geheiligd is, bijvoorbeeld de kinderen van de gelovigen, die dus in een rechtspositie ten opzichte van God gesteld zijn, wier leven aan God toegewijds behoort te zijn, moeten ook in de weg van geloof en bekering heilig worden om niet zoals Ezau de heiligheid die geschonken is, in ongeloof en ongehoorzaamheid te verachten. De

gedachte is wel geopperd dat wij in het woord *heilig* dat Paulus in 1 Korinthiërs 7 gebruikt, een rechtstreekse heenwijzing naar de proselietendoop moeten zien. Bij de proselietendoop is er verschil gemaakt tussen kinderen die in heiligheid geboren zijn, en kinderen die niet in heiligheid geboren zijn. Met de laatsten worden kinderen bedoeld die reeds geboren zijn voordat de ouders tot het Jodendom overgegaan zijn. De eersten zijn kinderen die na de overgang van de ouders tot het Jodendom geboren zijn. Heilige kinderen, kinderen die in hun ouders geheiligd zijn, die in hun ouders begrepen zijn, betekent niet per definitie gelovige kinderen, niet kinderen die reeds wedergeboren zijn, maar het wijst op kinderen die samen met hun ouders onder de genaderijke heerschappij van God leven. Onze Gereformeerde vaders zoals Datheen en Micronius hebben altijd een onderscheid gemaakt tussen „in Christus geheiligd” en „door de Geest geheiligd”. Wij vinden dit onderscheid ook in het Doopsformulier. In de eerste doopvraag van het Formulier wordt gevraagd of de ouders geloven dat hun kinderen in Christus geheiligd *zijn*, terwijl in het tweede hoofdpunt van het Formulier gezegd wordt dat de Heilige Geest door de doop verzekert dat Hij kinderen tot lidmaten van Christus *wil* heiligen. Het kind wat gedoopt is, heeft een kinderpositie. Het is een heerlijk voorrecht om in het rijk van Christus opgenomen te zijn, in het huisgezin van God. Wij moeten onze kinderen daar telkens op wijzen, want dit voorrecht kan nooit genoeg gewaardeerd worden. Wat het gedoopte kind in zijn bevoorrechte kinderpositie ook nodig heeft, is een kinderhart, een hart wat door de Heilige Geest vernieuwd is. Zijn doop, die ook een doop in de Naam van de Heilige Geest is, betekent en verzegelt voor het kind dat de Geest van Christus in hem wil werken. Dit is aan hem beloofd. Uit de gelijkenis van de verloren zoon ([Luk 15:11-32](#)) kunnen wij leren dat een kinderpositie, dat de opname in het verbond met God, dat het sacrament van de heilige doop alleen niet voldoende is. Al zijn het heerlijke voorrechten die wij nooit genoeg kunnen waarderen, toch heeft het kind in zijn kinderpositie ook een kinderhart nodig. Door ware bekering, door de vernieuwende werking van de Heilige Geest, die een belofte van het verbond is en die in de doop betekend en verzegeld wordt, ontvangt het kind ook een kinderhart dat de Vader liefheeft en dient, dat zich gehoorzaam aan de heerschappij van Christus onderwerpt. De getrouwe verbondsoopvoeding van de ouders en de toegewijde catechese van de kerk is hier uiterst belangrijk. Want hierdoor wil de Heilige Geest in het hart van onze kinderen werken. Het is goed om erop te letten dat het Nieuwe Testament onderscheid maakt tussen het algemene woord *zoon* (Grieks: *huios*) en het beperktere woord *kind* (Grieks: *teknon*). Bij het woord *zoon* moet, volgens S. Greijdanus, soms aan een rechtshandeling gedacht worden, namelijk dat iemand in de positie van de zoon gesteld is. Het onderscheid tussen de rechtspositie van het kind en de innerlijke gesteldheid van het hart van het kind mogen wij bij de verbondsoopvoeding niet uit het oog verliezen. Ook is de tucht van de kerk van het allergrootste belang. Het zijn gelovige ouders die hun kinderen bij het doopvont brengen. Daarom is de opmerking van prof. J.C. Coetzee zo uiterst belangrijk: „Waar de tucht in de kerk verwaarloosd wordt, daar word de kiem geplant voor vraagtekens achter de kinderdoop. Als ouders die leven zoals heidenen, tuchteloos in de kerk geduld zouden worden en als doopouders aanvaard worden, dan groeien de vraagtekens rondom de doop van hun kinderen. Laat ons dan ook hierin de dwaling van de verwerping van de kinderdoop tegenstaan door in onze kerken ernst te maken met de kerkelijke tucht.” Samen met de gelovige vaders en moeders zijn ook hun kinderen onder Christus’ genaderijke heerschappij gebracht. Is het dan vreemd dat zij het koninkrijksmerk, zijn merk en vaandel (NGB, art. 34 [Onderaan hierdie blad- sy]), dragen? Daarom zijn de twee vragen van E. Stauffer met zijn eigen kenmerkende antwoorden zo belangrijk:

Is er iets tegen de kinderdoop? Niks!

Is er iets ten gunste van kinderdoop? Alles!

Artikel 34 - De Heilige Doop

Wij geloven en belijden dat Jezus Christus, die het einde van de wet is (Rom 10:4), door zijn bloed te storten een einde gemaakt heeft aan elk ander bloedvergieten wat een mens tot verzoening of tot voldoening van zonden zou kunnen of willen aanwenden. Hij heeft de besnijdenis, die met bloed gepaard ging, afgeschaft en in de plaats daarvan het sacrament van de doop ingesteld. Door de doop worden wij in de kerk van God opgenomen en van alle ongelovigen en vreemde godsdiensten afgezonderd om helemaal Zijn eigendom te zijn en Zijn merkteken en vaandel te dragen. Het dient voor ons tot een getuigenis dat Hij eeuwig onze God en genadige Vader zal zijn. Daarom heeft Hij ons bevoelen om allen die zijn eigendom zijn, net met gewoon water in de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest te dopen (Mat 28:19). Hij toont ons daarmee dat, zoals het water de vuilheid van het lichaam afwast als het over ons gegoten wordt en zoals het water op het lichaam van de dopeling gezien wordt wanneer het daarop gesprenkeld wordt, zo bewerkstelligt het bloed van Christus door de Heilige Geest hetzelfde inwendig in de ziel: het besprenkelt de ziel en reinigt deze van zijn zonden en laat ons, die kinderen van de toorn zijn, als kinderen van God wedergeboren worden. Dat gebeurt niet door het uitwendige water, maar wel met de besprenkeling met het kostbare bloed van de Zoon van God, onze Rode Zee waardoor wij moeten trekken om aan de slavernij van Farao, dat wil zeggen de duivel, te ontkomen en in het geestelijke land Kanaän in te gaan. De bedienaars geven ons van hun kant dus met het sacrament wat zichtbaar is, maar de Here geeft wat met de sacramenten aangeduid wordt, namelijk de onzichtbare genadegaven: Hij wast onze ziel, zuivert en reinigt ze van alle vuilheid en ongerechtigheid; Hij maakt ons hart nieuw en vult het met alle vertroosting; Hij geeft ons echter zekerheid van zijn Vaderlijke goedheid; Hij bekleedt ons met de nieuwe mens en ontkleedt ons van de oude mens en al zijn werken.

Wij geloven daarom dat iemand die tot het eeuwige leven wil komen, slechts eenmaal gedoopt moet worden zonder dit ooit te herhalen, want wij kunnen toch ook niet twee maal geboren worden. Deze doop is niet alleen nuttig zolang het water op ons is en wij deze ontvangen, maar ook voor ons hele leven. Daarom verwerpen wij de dwaling van de Wederdopers, die niet tevreden zijn met de een doop die zij eenmaal ontvangen hebben en die bovendien ook nog de doop van de kinderen van de gelovigen veroordelen. Wij geloven daarentegen dat wij hen behoren te dopen en met het teken van het verbond te bezegelen, evenals de kinderen in Israel krachtens dezelfde beloften besneden zijn als die aan onze kinderen gedaan zijn. En, waarlijk, Christus heeft zijn bloed niet minder voor de reiniging van de kinderen van de gelovigen dan voor de volwassenen vergoten. Daarom behoren zij het teken en het sacrament te ontvangen van wat Christus voor hen gedaan heeft, zoals de Here in de wet bevolen heeft om hen kort na de geboorte deel te laten hebben aan het sacrament van het lijden en sterven van Christus door voor hen een lam te offeren, wat een sacramentele heenwijzing naar Jezus was. Bovendien doet de doop aan onze kinderen hetzelfde als wat de besnijdenis aan het Joodse volk gedaan heeft; dit is de reden waarom de heilige Paulus de doop de besnijdenis door Christus noemt (Col 2:11).

Mat 28:19; 1Co 6:11; Tit 3:5; Heb 9:14; 1Jo 1:7; (Rev 1:5); 1Pe 1:2; 1Pe 2:24; 1Jo 5:16; Joh 19:34; Mat 3:11; 1Co 3:7; Rom 6:3; Eph 5:26; Act 22:16; 1Pe 3:21; Gal 3:27; 1Co 12:13; Eph 4:5; Heb 6:1-2; Act 8:16; Act 2:38; Act 2:41; Mat 19:14; 1Co 7:14; Gen 17:11; Col 2:11; Lev 12:6.

AANBEVOLEN LITERATUUR

- ADAMS, J.E., 1979: Meaning and mode of baptism.
- ALAND, K., 1981: Taufe und Kindertaufe.
- BARKHUIZEN VAN DEN BRINK, 1958: Doopleer en Dooppraktijk, in Kerk en Eredienst XIII.
- BALKE, W., 1973: Calvijn en de doperse radicalen.
- BARTH, K., 1943: Die Kirchliche Lehre von der Taufe.
- BARTH, K., 1967: Kirchliche Dogmatik, IV, 4.
- BEASLEY-MURRAY, G.R., 1979: Baptism in the New Testament.
- BEASLEY-MURRAY, G.R., 1975: Baptism, in: The New International Dictionary of New Testament Theology, Vol. 1.
- BECKWITH, R.T., 1975: Infant Baptism, in: The New International Dictionary of New Testament Theology, Vol. 1.
- BERKOUWER, G.C., 1947: Karl Barth en de kinderdoop.
- BERKOUWER, G.C., 1954: De Sacramenten.
- BEST, E., 1955: One Body in Christ.
- BLEI, K., 1981: De kinderdoop in discussie.
- BORNKAMM, 1958: Taufe und neues Leben bei Paulus, in: Das Ende Des Gesetzes.
- BRAUMANN, G., 1962: Vorpaulinische christeliche Taufverkündigung bei Paulus.
- BIJLSMA, R., 1977: De doop.
- CULLMANN, O., 1943: Die Tauflehre des Neuen Testaments.
- CULLMANN, O., 1978: Baptism in the New Testament.
- D'ASSONVILLE, V.E., 1981: Het gereformeerde doopsformulier.
- DE RU, G., 1964: De kinderdoop in het Nieuwe Testament.
- DOUMA, J., 1979: Geloof en doop, in: De Reformatie, Jaarg. 55, nr. 8, 24 November.
- EWALD, P., 1910: De Briefe des Paulus an die Ephcser, Kolosser und Philemin.
- FLOOR, L., 1979: Hij die met de Heilige Geest doopt.

- GRAAFLAND, C, 1979: Volwassenendoop, kinderdoop, herdoop.
- HEERMA, W., 1951: Van Gods verbond en woorden.
- JEREMIAS, J., 1958: Die Kindertaufe in den ersten vier Jahrhunderten.
- JONKER, W.D., 1981: De Geest van Christus.
- KAMPHUIS, J., 1982: Om het recht van het verbond, in: De Reformatie, Jaarg. 57, Nr. 29, 30, April, Mei.
- KÖNIG, A., 1979: Strijdgesprek over de Kinderdoop, No.1 König, Labuschagne.
- LLOYD-JONES, D.M. 1980: Christian Unity, An exposition on Ephesians 4:1 — 16.
- SCHLINK, E., 1969: Die Lehre von der Taufe.
- SCHNACKENBURG, R., 1950: Das Heilsgeschehen bei der Taufe nach dem Apostel Paulus.
- SNYMAN, W.J., 1977: Nieuwe en oude dingen.
- VELEMA, W.H., 1965: Een gemiste kans, in: Canon Gestorum Scriptura, 17e Jaarg. no. 8/9, Junie. VERSTEEG, J.P., 1980: Het avondmaal volgens het Nieuwe Testament, in: Bij brood en beker.
- WEBER, H.R., 1979: Jesus and the children.

ELEKTRONISCHE WEERGAVE

Deze weergave is in PDF verwerkt door Willem Swanepoel en AH Bogaards. Prof. Floor heeft goedgunstig ingestemd dat dit gedaan mocht worden.

Rapporteer enige foute aan:

<mailto:wjswanepoel@gmail.com>
attie@enigstetroos.org